

El llenguatge

Els noms de les lletres (I)

Les lletres —els signes gràfics amb què representem els sons del llenguatge articulat— tenen també un nom. Són noms rarament escrits perquè en l'escriptura, encara que en sigui qüestió, en podem generalment prescindir: en tenim prou, la majoria de vegades, amb el signe o símbol corresponent. Efectivament, normalment escrivim, per exemple, «un mot acabat en t» i no «un mot acabat en te». Tanmateix, cal conèixer bé els noms de les lletres, que fins i tot plantegen alguns problemes sobre els quals és bo de fer un comentari.

De les lletres del nostre alfabet —per a aquesta nota hi incloem la k i la w— les cinc que representen els sons vocàlics tenen un nom idèntic al so de cada una, amb l'única particularitat que el nom de la e i el de la o es pronunciem amb el so obert d'aquestes lletres. Efectivament, el nom de la lletra a és a, el de la e és e, etc. En canvi, els noms de les consonants són més complexos. Veiem, en primer lloc, que en tots ells intervenen, com en qualsevol mot, les vocals: algunes, com be (b) o ce (c) en tenen una, d'altres, com efa (f) o ema (m) en tenen dues. N'hi ha una quantitat que a més de la consonant que designen en contenen una altra, com hac (h), jota (j) i zeta (z). N'hi ha, encara, alguns altres que no s'escriuen amb la consonant que designen, com cu (q), ca (k) i ics (x). I no falten els noms composts, formats amb l'adjunció d'un adjectiu: la doble ve (w) i la i grega (y).

Els noms de les lletres Presenten també els seus dubtes o problemes ortogràfics. Els que són mots plans, anàlogament a la immensa majoria dels del gènere femení, acaben en a (i no en e. Això representa, en alguns casos —la sèrie efa (f), efa (l), ema (m), ena (n), erra (r) i essa (s)—, una discrepància respecte al castellà que fa que molts anomenin aquestes lletres la «e-me», la «e-fe», etc. Es, naturalment, el resultat d'haver après l'alfabet en castellà. De fet, hi ha encara més noms de lletres dits usualment malament a conseqüència d'aquest ensenyament: el de la ce (c), pronunciat per alguns amb un so interdental (com si parlessin papissot), els de la ge (g) i la jota (j), pronunciat amb el so que aquests símbols tenen en castellà, i el de la zeta (z), molt sovint pronunciat indegudament amb un so de s sorda en lloc de s sonora, que és el que representa sempre aquest símbol.